

การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูบ

ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี⁴

ภัทรวรรดา วิไลลอย, Ph.D.⁵

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูบในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเนื้อหา วิธีการนำเสนอและวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในรายการผ่านสื่อออนไลน์ยูทูบ เพื่อเผยให้เห็นถึงวิธีการสร้างความหมายในรายการผีทางสื่อออนไลน์

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิเคราะห์ด้วยทฤษฎารายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีที่ออกอากาศในสื่อออนไลน์ยูทูบ ปี พ.ศ.2563 - พ.ศ.2564 จำนวน 12 ตอน ผลการวิเคราะห์เนื้อหาและวิธีการนำเสนอในรายการ พบว่า เป็นการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผีในรูปแบบรายการเรียลิตี้ในลักษณะภารกิจสืบหาผีโดยคนเห็นผี มีลำดับในการเล่าเรื่อง คือ 1) เปิดตัวปมปัญหา 2) คนเห็นผีเจอผี 3) คนเห็นผีเจอจาดูหรือปราบผี 4) ผีดีจะถูกจำกัดขอบเขต ผีร้ายจะถูกกำจัด 5) บทสรุป ส่วนผลการวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในรายการพบว่า ความหมายสัญลักษณ์ที่ปรากฏแบ่งเป็น 5 กลุ่มความหมาย คือ 1) ผี 2) คนเห็นผี 3) พิธีกรรม 4) รายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี และ 5) ความหมายอื่น ๆ

คำสำคัญ การประกอบสร้างความหมาย, การเล่าเรื่อง, สื่อออนไลน์ยูทูบ, ความเชื่อเรื่องผี

⁴ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย “การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูบในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี”

⁵ อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

The Construction of Signification Through Youtube Program, in The Sixth Sense: Khon Hen Phi

Abstract

The qualitative research aimed to analyze the content, presentation, and the construction of signification through youtube program and analyze how it reveals the construction of the meaning in The Sixth Sense: Khon Hen Phi. The textual analysis was conducted with twelve episodes broadcast in 2020 - 2021.

From the study, it was found that the Sixth Sense: Khon Hen Phi applied to the reality TV format of the ghost hunter investigated by the clairvoyance. Besides that, the result revealed the 5 steps of the narrative structure; (1) introduction the conflict of the human and ghost (2) the clairvoyance meets ghosts

(3) the clairvoyance communicated with ghost or exorcised the ghost (4) the good ghosts were restrictive duty and the bad ghosts were eliminated from the world (5) the conclusion of the story.

The research also found that the construction of signification in The Sixth Sense: Khon Hen Phi program which is divided into 5 types of the meaning; (1) the meaning of “ghost” (2) the meaning of “the clairvoyance” (3) the meaning of the “ritual” (4) the meaning of the “Sixth Sense: Khon Hen Phi” program and (5) the others meaning that appeared in the program.

Keywords: Meaning Construction, Narrative, Youtube, ghost

บทนำ

แม้โลกปัจจุบันจะก้าวเข้าสู่ยุคของเทคโนโลยีการสื่อสารที่ทันสมัย เชื่อว่าความสะดวกสบายและยังประโยชน์ให้แก่ผู้คนในสังคมได้มาก แต่อย่างไรก็ตามแม้วิถีชีวิตจะเปลี่ยนไปเพียงใด แต่ความเชื่อในสังคมไทยกับเรื่องผี ก็ยังคงมีอยู่และสามารถพบเห็นในชีวิตประจำวันได้ทั่วไป เช่น การบนบานศาลกล่าว การทรงเจ้าเข้าผี การบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือแม้กระทั่งการรับชมความบันเทิงที่เกี่ยวกับผี แม้ผู้ชมจะมีมโนทัศน์อยู่ระหว่างความหมายที่ว่าผีคือความจริงหรือสิ่งลวง แต่มนุษย์ก็เลือกที่จะไม่ปฏิเสธและยอมเปิดรับเรื่องราวอย่างกระหายใคร่รู้

“ผี” ยังคงมีบทบาทสำคัญอยู่ในสังคมอย่างกว้างขวาง นั่นคือ การดำรงอยู่ของ “ผีในสื่อ” ไม่ว่าจะเป็นรายการต่าง ๆ ข่าวละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือโฆษณา ไม่ว่าจะเป็นรายการประเภทเรื่องจริง (fact) หรือเรื่องแต่ง (fiction) ล้วนแล้วแต่มีการนำเรื่องราวของผีมาสร้างเป็นเรื่องราวเพื่อเรียกความนิยมเสมอ ด้วยเหตุนี้ เรื่องของผีจึงกลายเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่อุตสาหกรรมบันเทิงในประเทศและทั่วโลกมาอย่างยาวนาน

อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับผีเพียงจะมาได้รับความนิยมในประเทศไทย แท้ที่จริงแล้วรายการแนวนี้นี้

ได้รับความนิยมมายาวนานนับทศวรรษ ไม่ว่าจะเป็นรายการเล่าเรื่องผี หรือรายการเกี่ยวกับการล่าท้าผี โดยรายการ ในรูปแบบนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากและมีจำนวนมากขึ้นในเวลาอันสั้น ซึ่งจุดเด่นของการดำเนินรายการประเภทนี้คือ มีผู้ดำเนินรายการที่เป็น “คนเห็นผี” แต่ปัจจุบันก็มีใช้การออกอากาศทางโทรทัศน์อีกต่อไป รายการผีประเภทนี้ ได้ข้ามแพลตฟอร์มจากหน้าจอโทรทัศน์มาสู่สื่อสังคมออนไลน์สมัยใหม่ นั่นคือ สื่อออนไลน์ยูทูบ ที่มีศักยภาพในการออกอากาศอย่างกว้างขวาง ไม่จำกัดพื้นที่ ระยะทางและเวลา โดยรายการที่นับว่าเป็นรายการแรกในสื่อออนไลน์ยูทูบ ที่นำคนเห็นผีมาร่วมทำรายการ คือ รายการ The Sixth Sense คนเห็นผี ปัจจุบันมีผู้ติดตามในยูทูบกว่า 500,000 คน (25 กรกฎาคม 2564) ซึ่งเนื้อหาในรายการเป็นการใช้ความสามารถในการมองเห็นผีที่ผนวกทั้งความสามารถพิเศษและหลักการทางความเชื่อและศาสนาในการเจรจาและช่วยเหลือแขกรับเชิญทางบ้านที่เชื่อว่าปัญหาชีวิตที่เกิดขึ้นเกิดจากการกระทำของผี

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์

ยูทูปในรายการเดอะซิกซ์เซนส์ เนื่องจาก รายการดังกล่าวมีลักษณะการประกอบ สร้างความหมายที่เกี่ยวข้องกับผีและคน เห็นผี รวมถึงความหมายต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ในสังคมโดยผ่านความสามารถของสื่อใหม่ ความน่าสนใจของความหมายเชิงสัญลักษณ์ ที่เกิดขึ้น ไม่ได้อยู่ที่ฉากหน้าของการมีอยู่ของ ผีว่ามีจริงหรือไม่ หากแต่อยู่ที่รายการที่เป็น ดั้งพื้นี่ในการทำพิธีกรรมที่เกิดการปะทะ สัมผัสระหว่างผีและมนุษย์ ซึ่งในส่วนนี้จะ เป็นส่วนที่ซ่อนนัยแฝงเกี่ยวกับความหมาย ที่ถูกประกอบสร้างขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาและวิธีการ นำเสนอรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูป
2. เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูปในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการ ประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่าน สื่อออนไลน์ยูทูปในรายการ เดอะซิกซ์ เซนส์คนเห็นผี โดยมีแนวคิดหลักที่นำมาใช้ เป็นกรอบในการอธิบายปรากฏการณ์ ดังกล่าว ดังนี้

1) **แนวคิดสัญวิทยา** การศึกษา ครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการ ประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่าน สื่อออนไลน์ยูทูปในรายการเดอะซิกซ์เซนส์ คนเห็นผี โดยใช้ทฤษฎีสัญวิทยาเป็น เครื่องมือในการวิเคราะห์ความหมายต่าง ๆ ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นผ่าน “ตัวบท” (text) ในรายการ โดยการวิเคราะห์ความหมาย 2 ระดับ คือ ความหมายโดยอรรถ (denotative meaning) หมายถึง “ความหมายตรง” ซึ่งเป็นตัวหมายถึง (signified) ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาเป็น ความหมายที่เข้าใจกันโดยคนส่วนใหญ่และ เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป และความหมาย โดยนัยประหวัด (connotative meaning) หมายถึง “ความหมายแฝง” ซึ่งเป็นตัว หมายถึง (signified) ที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากประสบการณ์ส่วนตัวของบุคคล หรือ “ค่านิยม” ของแต่ละสังคม ดังนั้น ใน งานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีสัญวิทยา มาวิเคราะห์รหัสในการนำเสนอรายการ เดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี เพื่อเผยให้เห็น ความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏอยู่ใน รายการ

2) **แนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้าง การเล่าเรื่อง** ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องของ องค์ประกอบในการเล่าเรื่อง (กาญจนา แก้วเทพ, 2553) 7 ประการ ได้แก่ (1) **โครงสร้างการเล่าเรื่อง (plot)** หมายถึง

การลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมีลำดับเหตุการณ์ในโครงเรื่อง 5 ชั้น (2) **ความขัดแย้ง (conflict)** จำแนกได้เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ และความขัดแย้งภายในจิตใจมนุษย์ (3) **ตัวละคร (character)** คือ บุคคลที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเรื่องราวในเรื่องเล่า ประกอบด้วยส่วนที่เป็นความคิดและส่วนที่เป็นพฤติกรรม (4) **แก่นความคิด (theme)** คือ ความคิดหลักในการดำเนินเรื่อง (5) **ฉาก (setting)** สถานที่ในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยผลักดันความหมายโดยไม่จำเป็นต้องมีบทสนทนา (6) **มุมมองของผู้เล่าเรื่อง (point of view)** จากจุดยืนที่แตกต่างกันของผู้เล่าทำให้การเล่าเรื่องมีมุมมองที่แตกต่างไปด้วย (7) **สัญลักษณ์พิเศษ (symbol)** เป็นการใช้อนุสัญญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญในเรื่องเล่าและเป็นเรื่องประกอบที่สำคัญที่ถูกเสนอซ้ำ ๆ ซึ่งมีฐานะในการสื่อความหมายที่แฝงเร้นอยู่ในเรื่องเล่า

3) **แนวคิดเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทย** ในสังคมไทยความเชื่อเรื่องผียังคงเป็นวิถีคิดอีกชุดหนึ่งที่วางอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับอำนาจเหนือธรรมชาติ ซึ่งสื่อมวลชนเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดรูปแบบ

ความสัมพันธ์นี้ด้วยการสร้างความหมายในสื่อและสื่อสารสู่คนในสังคม เพื่อสร้างโลกแห่งความเป็นจริงทางสังคมให้เกิดขึ้น แม้ปัจจุบันภูมิทัศน์สื่อจะเปลี่ยนแปลงไป เกิดสื่อใหม่ที่มีศักยภาพเข้าถึงผู้ชมได้รวดเร็ว เข้าถึงง่าย และสมจริงมากขึ้น จึงทำให้พลังของสื่อใหม่สามารถสานต่อความเชื่อเรื่องผีให้ยังคงได้รับความนิยมในสังคมได้

4) **แนวคิดเกี่ยวกับรายการเรียลิตี้** Nabi (2007 อ้างถึงใน (Beck et al., 2012) ได้ชี้ให้เห็นว่า องค์ประกอบหลักอันเป็นหัวใจสำคัญของเรียลิตี้ คือ 1) การเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวของผู้ร่วมรายการ 2) การถ่ายทำชีวิตความเป็นอยู่ของผู้ร่วมรายการอยู่ในสถานการณ์จริงที่ไม่ใช่การจัดฉาก 3) ไม่มีสคริปต์ 4) มีการ “เล่าเรื่อง” ผ่านบริบทของสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ และ 5) มีจุดประสงค์พื้นฐานในการสร้างความบันเทิงเป็นหลัก หากพิจารณาในแง่ของวัตถุประสงค์ของรายการ พบว่าสื่อมวลชนเป็นสถาบันหนึ่งที่มี

บทบาทสำคัญในการสร้างโลกแห่งความหมายในอดีตสื่อโทรทัศน์ นับว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีคุณสมบัติในการสร้างการรับรู้อย่างสูง เนื่องจากพลังแห่งภาพและเสียงที่ช่วยสร้างความสมจริง ประกอบกับรูปแบบรายการที่ปรับเปลี่ยนให้ตอบสนองความต้องการของผู้ชมที่ช่วยดึงดูดความสนใจและสร้างความนิยมได้มากขึ้นอย่าง

รายการเรียลิตี้ทีวี แต่ปัจจุบันขอบเขตของสื่อ นั้นได้ขยายแผ่สละให้กว้างขวางออกไป กลายเป็นสื่อใหม่ที่แตกต่างกันอย่างหลากหลาย หนึ่งในสื่อใหม่ที่ว่านี้คือ สื่อออนไลน์ยูทูบ ที่นับว่ามีบทบาทมหาศาลในการนำเสนอเรื่องเล่าประเภทต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว รู้ลึกจริง และเข้าถึงได้ง่าย

5) แนวคิดเกี่ยวกับสื่อออนไลน์
ยูทูบ สื่อใหม่ (new media) ประเภทหนึ่งที่ยังมีความเป็นสื่อสารมวลชน (Mass Communication) เพราะทำให้อุตสาหกรรมโทรทัศน์ปัจจุบันต้องปรับตัว เนื่องด้วยพฤติกรรมผู้บริโภคในการชมรายการโทรทัศน์ได้เปลี่ยนไปจากเดิมที่ต้องชมขณะที่ออกอากาศเพียงอย่างเดียว ยูทูบจึงเป็นเครื่องมือที่สังคมออนไลน์นิยมใช้กันมาก เพราะสามารถสื่อสารได้ทั้งภาพและเสียง ฉะนั้น การชมรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีที่ออกอากาศในสื่อออนไลน์ยูทูบ จึงสามารถรับชมได้ทั้งแบบออกอากาศสด (Live) และแบบดูย้อนหลัง โดยรายการจะแบ่งออกเป็นคลิปสั้น ๆ 4-5 ช่วง รวมความยาวต่อ 1 ตอน ประมาณ 45 นาที ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมองว่าการนำเสนอรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี ที่นำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของรายการโทรทัศน์ ผสมกับรายการเรียลิตี้ที่มีจุดยืนในการนำเสนอ “ความจริง” เพื่อความบันเทิง โดยใช้ศักยภาพของสื่อใหม่อย่างสื่อออนไลน์ยูทูบ

มาเป็นองค์ประกอบสำคัญ ในการนำเสนอเนื้อหาในรายการนั้น สามารถประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์อย่างไรได้บ้าง

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเรื่องการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูบในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี เป็น การ วิ จ ย เชิง ค ุณ ภา พ (qualitative research) ที่ใช้วิธีการวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (textual analysis) โดยนำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาและวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) เนื้อหารายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีที่ออกอากาศ ในสื่อออนไลน์ยูทูบช่อง (channel) อ้าปากค้างสตูดิโอ ซึ่งมีผู้ติดตามกว่า 500,000 คน ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลาประมาณ 20.00 น. รายการแบ่งออกเป็น 4 ช่วง รวมความยาวต่อ 1 ตอน ประมาณ 45 นาที ออกอากาศทั้งในรูปแบบออกอากาศสด (Live) และแบบดูย้อนหลังในยูทูบ (Youtube) ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายการย้อนหลังในยูทูบเป็นหลัก

2. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างของรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีมาวิเคราะห์นั้น ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดช่วงเวลาระหว่างเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2563 - เดือนเมษายน พ.ศ. 2564 ในแต่ละเดือนมีรายการออกอากาศสัปดาห์ละ 1 ตอน ผู้วิจัยทำการสุ่มเลือก (random sampling) เดือนละ 1 ตอน โดยได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 12 ตอน ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงรายละเอียดโดยย่อของเนื้อหาในแต่ละตอนของรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี

ตอน	รายละเอียดเนื้อหาโดยย่อ
ตอนที่ 92 บ้านนี้ผีเยอะ	เป็นบ้านที่มีวิญญาณเข้ามาอยู่มากมาย จนสมาชิกในครอบครัวไม่สามารถอยู่ในบ้านได้ จะถูกวิญญาณรบกวนตลอดเวลา เหลือเพียงพ่อกับแม่เท่านั้นที่ยังอยู่ในบ้าน แต่ก็อยู่แบบหวาดระแวง สืบเสาะไปพบว่าต้นเหตุสำคัญเพียงเพราะการสวดมนต์แม่เมตตาที่มากเกินไปพอดี
ตอนที่ 97 โรคต่างมิติ	ผู้หญิงคนหนึ่งมีอาการแปลกประหลาด เหมือนมีตัวแมลงวิ่งทั่วร่างกายตลอดเวลา และมีเงาดำ ๆ เพียงครั้งตัวปรากฏภายในบ้าน ไปรักษาทั้งทางวิทยาศาสตร์ โสยศาสตร์ ก็ไม่หาย สุดท้ายพบว่า เป็นเจ้ากรรมนายเวรที่ติดตามมา ผนวกกับการไปปฏิบัติธรรมเปิดจิต จึงทำให้วิญญาณลี้ภัยสามารถเข้ามาทำร้ายได้
ตอนที่ 103 รักฝังหุ่น	คุณยายคนหนึ่งไม่มีความรู้ในการปั้นหุ่นเลย แต่วันหนึ่งกลับสามารถปั้นหุ่นต่าง ๆ ได้ หุ่นแต่ละตัวดูราวกับมีชีวิตวิญญาณอาศัยอยู่ ลูกหลานจึงไม่กล้ามาอยู่บ้าน เมื่อไปสำรวจก็พบว่า หุ่นที่คุณยายปั้นนั้น เพื่อต้องการให้วิญญาณได้มีที่สิงสถิตอยู่
ตอนที่ 109 คำสาป คำสาบาน	บ้านหลังหนึ่งที่เมื่อสมาชิกในบ้านอายุครบ 20 ปีจะต้องมีคนใดคนหนึ่งในบ้านเสียชีวิต และการเสียชีวิตจะเกิดกับฝ่ายชายเท่านั้น เมื่อไปสำรวจบ้านก็พบว่าเป็นคำสาปที่ตกทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น
ตอนที่ 112 ธรณีสงฆ์	ครอบครัวหนึ่งปลูกบ้านอยู่ในพื้นที่ธรณีสงฆ์ตั้งแต่ยุคบรรพบุรุษ แล้วที่บ้านมีปัญหาเกิดขึ้นมากมาย ทั้งปัญหาเศรษฐกิจหนี้สิน ปัญหาสุขภาพ จึงทำให้เจ้าของบ้านคิดว่า เพราะเหตุนี้หรือไม่การที่อยู่อาศัยบนพื้นที่ของวัด จึงทำให้วิญญาณมาตามรังควานทำให้ชีวิตแย่ลง
ตอนที่ 116 ประตู 6 โยชน์	ครอบครัวหนึ่ง สมาชิกในครอบครัวเสียชีวิตไปเกือบ 10 คน สมาชิกที่เหลือไม่มีใครกล้าเข้ามาอยู่ในพื้นที่อีกเลย เมื่อไปสำรวจพบว่าบ้านของครอบครัวนี้ตั้งอยู่ในเขตประตูนรกที่มีความยาวถึง 6 โยชน์ (1 โยชน์เท่ากับ 16 กิโลเมตร) และพื้นที่ของประตูนรกก็เป็นจุดที่มนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้ เพราะเป็นจุดรวมพลของวิญญาณนั่นเอง

ตอน	รายละเอียดเนื้อหาโดยย่อ
ตอนที่ 120 บ้านแรกเจอ อะไร บ้านต่อไปเจอ ดี	บ้านหลังนี้ สมาชิกในบ้านมีความเชื่อว่าน่าจะมีโดนของดำหรือไสยศาสตร์ เพราะว่าธุรกิจ ของที่บ้านแย่ลง คุณพ่อของเจ้าของเรื่องเครียดและป่วยหนักจนเสียชีวิต หลังจากนั้นคุณ แม่ก็ป่วยหนัก แต่เมื่อไปสืบหาพบว่าแท้จริงแล้วหมู่บ้านที่เคยอยู่อาศัยนั้นมีตำแหน่งดวง จัญเสี่ยหลายจุด จนยากที่มนุษย์จะอยู่อาศัยได้
ตอนที่ 126 เธอคนนั้นที่ฉัน เฝ้าฝัน	เป็นเรื่องราวของครอบครัวหนึ่งที่เคยเข้าบ้านและอยู่ร่วมกับวิญญาณมาหลายปี ประสบ กับเหตุการณ์ที่อธิบายไม่ได้มากมาย หลังจากนั้นครอบครัวได้ย้ายออกไปอยู่ไปที่อื่น วัน หนึ่งลูกชายคนเล็กสามารถมองเห็นวิญญาณ และบอกว่าคนที่บ้านเข้าจะตามมาอยู่ด้วย เหตุการณ์ผิดปกติต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นอีกครั้ง
ตอนที่ 130 คลื่นเสียงผวา	ครอบครัวหนึ่งประสบกับปัญหาเสียงเรียกแปลก ๆ และลูกเล็ก ๆ ถูกรบกวนทุกกลางดึก เมื่อไปสืบหาพบว่าเสียงนั้นมาจากวิญญาณเร่ร่อนที่เข้ามาก่อความวุ่นวาย และพบว่าการที่ วิญญาณสามารถเข้ามาอยู่กับครอบครัวนี้ได้ เพราะเจ้าของห้องปฏิบัติธรรมและสวดมนต์ แผ่เมตตาเป็นประจำ
ตอนที่ 135 ของแถมจากท ริป	ผู้หญิงคนหนึ่งไปปฏิบัติธรรมมา แต่สิ่งที่ได้กลับมาไม่ใช่แค่เพียงธรรมะ แต่ยังมีวิญญาณ ผู้หญิงและผู้ชายคนหนึ่งตามติดมาด้วย ขำร้ายวิญญาณผู้หญิงที่ตามมายังเข้าสิงร่างแฟน ของตนเอง และขออยู่ด้วยกันตลอดไป ทำให้ชีวิตของทั้งคู่ไม่ปกติสุข สุดท้ายพบว่า วิญญาณที่ติดตามมานั้นคือคนรักเก่าในชาติภพที่ผ่านมา
ตอนที่ 139 วิญญาณแฝด	เรื่องราวของฝาแฝดคู่หนึ่ง ที่สามารถมีชีวิตรอดมาได้แค่เพียงหนึ่งคน ซึ่งมักมีอาการแปลก ๆ ไม่สามารถเข้าโบสถ์ได้ จะรู้สึกอึดอัดและทนไม่ได้ มีคนทักว่าไปให้ครอบครัวครูสัง ค์คีลสิทธิ์ตอนอายุครบ 15 และ 25 เมื่อไปสืบหา ก็พบว่าวิญญาณฝาแฝดที่ตายไปนั้นยัง อยู่กับแฝดน้องเสมอ
ตอนที่ 140 ชั้นรักษา	คุณยายคนหนึ่ง ตอนยังมีชีวิตอยู่ได้ช่วยเหลือคนที่โดนคุณไสยมนต์ดำไว้มากมาย และ ของที่ไม่ดีเหล่านั้นก็ยังคงอยู่ในพื้นที่บ้านของคุณยาย ลูกหลานกังวลว่าหากไม่มีใครสาน ต่อภารกิจ (รับขันธุ์) ช่วยคนที่โดนของดำจากคุณยาย ลูกหลานจะมีอันเป็นไป และไม่ เจริญรุ่งเรือง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับการวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ ตารางการวิเคราะห์
ความหมายเชิงสัญลักษณ์ ในระดับการหาระบบการประกอบสร้างความหมายในเชิงสัญลักษณ์
รายการเดอะซิกเซนส์คนเห็นผี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งระยะการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาออกเป็น 2 ระยะดังนี้ คือ

1) ผู้วิจัยศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ

2) ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) ตามกรอบการศึกษา

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการวิเคราะห์ตัวบท (textual analysis) ในแบบพรรณนาวิเคราะห์ (descriptive analysis) โดยการถอดข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา นำมาจัดประเภทข้อมูล จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ด้วยการตีความและเชื่อมโยงข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกันตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อชี้ให้เห็นถึงเนื้อหาการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในรายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี

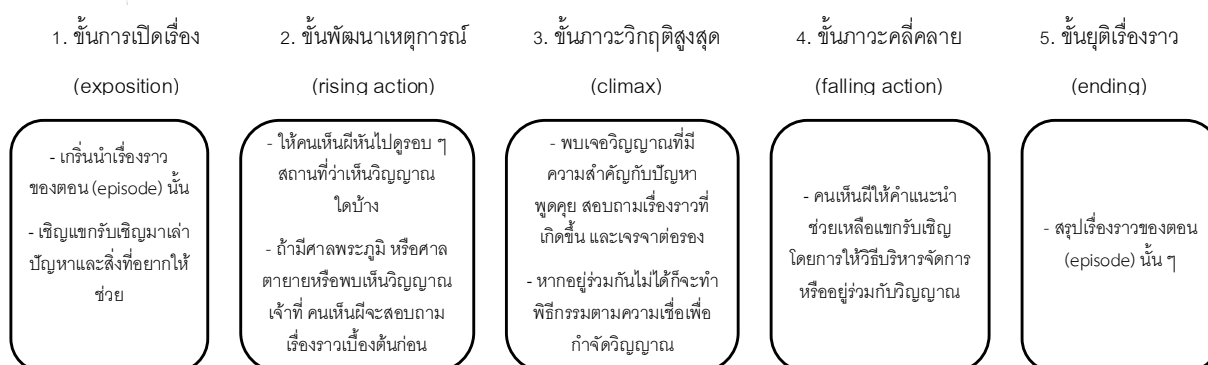
ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเนื้อหา วิธีการนำเสนอ และการประกอบสร้างความหมายสัญลักษณ์ ในรายการ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เนื้อหาและวิธีการนำเสนอในรายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี รายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี เป็นรายการที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผีในลักษณะการปฏิบัติการกิจสืบเสาะค้นหาผี โดยทางรายการจะคัดเลือกปัญหาจากผู้ชมทางบ้าน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่ผู้ชมทางบ้านเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของผี ทางรายการจะดำเนินการลงพื้นที่ไปค้นหาข้อเท็จจริงพร้อมกับการถ่ายทำรายการ โดยมีผู้ดำเนินรายการหลัก 2 คน ฝ่ายชายจะเป็นผู้ดำเนินรายการที่ไม่สามารถมองเห็นผีหรือสื่อสารกับผีได้ จะทำหน้าที่เป็นผู้ซักถามแทนผู้ชมทางบ้านถึงเรื่องราวและประเด็นความเชื่อต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายการ ส่วนผู้ดำเนินรายการฝ่ายหญิงมีความสามารถในการมองเห็นผีและสามารถสื่อสารกับผีได้ นอกจากนี้ยังเป็นร่างทรงเทพเจ้าจีน (เทพเจ้าแห่งเจีย)

เนื้อหาที่นำเสนอในแต่ละสัปดาห์จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ความเชื่อเรื่องวิญญาณเร่ร่อน ความเชื่อเรื่องวิญญาณตามติด ความเชื่อเรื่องการทำคุณไสยมนต์ดำ ความเชื่อเรื่องคำสาปคำสาปความเชื่อเรื่องธรณีสงฆ์ ความเชื่อเรื่องประตูนรก ความ

เชื่อเรื่องวิญญาณผาแฝด ความเชื่อเรื่องการรับขันธ และความเชื่อเรื่องการสวดมนต์แผ่เมตตา
ซึ่งในการนำเสนอเนื้อหาในรายการมีโครงสร้างในการนำเสนอ 5 ขั้น ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงลำดับขั้นการเล่าเรื่องในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี

จากแผนภาพข้างต้นเป็นลำดับขั้นตอนในการดำเนินเรื่องในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี พบว่ารายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีดำเนินเรื่องราวตามลำดับ 5 ขั้นของโครงสร้างการเล่าเรื่องโดยขั้นการเปิดเรื่องจะเป็นการเปิดด้วยปัญหาของแขกรับเชิญทางบ้าน และพัฒนาเหตุการณ์สู่การพบกันของคนเห็นผีและผีที่เกี่ยวข้อง โดยหน้าที่ของคนเห็นผีจะเป็นผู้เจรจาต่อรองกับผีตัวสำคัญ ซึ่งจะอยู่ในขั้นภาวะวิกฤติสูงสุด หากในขั้นนี้ผีไม่สามารถยอมรับเงื่อนไขการอยู่ร่วมกันแบบจำกัดได้ คนเห็นผีก็จะทำหน้าที่กำจัดผีให้พ้นไปจากโลกมนุษย์ โดยในขั้นภาวะคลี่คลาย คนเห็นผีก็จะให้คำแนะนำและวิธีบริหารจัดการ หากต้องอยู่ร่วมกับผีต่อไป และขั้นยุติเรื่องราวก็จะเป็นการสรุปเรื่องราวความเชื่อของต่อนั้น ๆ โดยความยาวของรายการทั้งหมดประมาณ 45 นาที แต่เพื่อความเหมาะสมกับพฤติกรรมผู้ชมจึงได้ตัดต่อรายการออกเป็นคลิปสั้น ๆ 4-5 ช่วงตามความเหมาะสมของเนื้อหา โดยแต่ละคลิปมีความยาวประมาณ 10 นาที

2. การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี
สำหรับความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี มีลักษณะเป็นความหมายนัยประหวัด ซึ่งประกอบสร้างผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในตัวบทรายการ โดยผู้วิจัยได้แบ่งความหมายเชิงสัญลักษณ์ที่ปรากฏในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีออกเป็น 4 กลุ่มความหมาย ดังนี้

2.1 ความหมายเกี่ยวกับ “ผี” ใน
รายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี แบ่ง
ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

2.1.1 สถานะของผีในสังคม ที่ปรากฏในรายการ ได้แก่

1) ผีมีอยู่จริงในสังคม วิธีการ
นำเสนอรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีที่
ทำให้ผียังปรากฏสถานะ มีอยู่จริงในสังคม
คือ การใช้วิธีการนำเสนอด้วยการอธิบาย
รูปร่างลักษณะของผี ความรู้สึกนึกคิดของผี
ผ่านปากคำของคนเห็นผี พร้อมทั้งยังสร้าง
กราฟิกของผีที่ได้ถูกกล่าวถึงขึ้นมา เพื่อให้
ผู้ชมรายการได้เห็นความชัดเจนของผีที่พบ
ในรายการ นอกจากนี้ ในการอธิบาย
ลักษณะหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ จากปากคำ
ของคนเห็นผีก็สอดคล้องและตรงกับ
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับที่แขกรับเชิญ

2) ผีมีความเชื่อมโยงกับ
มนุษย์ทั้งดีและร้าย รายการเดอะซิกซ์เซนส์
คนเห็นผีได้นำเสนอเรื่องราวที่แสดงให้เห็น
ถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และผีในแง่ดี
และแง่ร้ายในทุก ๆ ตอน เช่น การให้คุณ
หรือให้โทษ ยกตัวอย่าง ตอนที่ 135 ตอน
“ของแถมจากทริป” คุณเน ผู้ชมทางบ้าน
ลองท้าทายดูว่ามีวิญญาณติดตามตัวเธอ
จริงหรือไม่ ถ้าจริง ขอให้เธอถูกหอย ปรากฏ
ว่าในเวลานั้นเธอถูกหอยหลายหมื่นบาท เธอ
จึงเชื่อว่าเป็นเพราะวิญญาณที่ติดตามเธอ

มาน่าจะให้โชค ในขณะที่เดียวกันเมื่อเธอ
อนุญาตให้วิญญาณดวงนั้นอยู่ด้วย กลับ
ทำให้เธอรู้สึกว่าคุณภาพเริ่มไม่ค่อยดี และ
แฟนของเธอยังถูกวิญญาณสิงร่างเกือบ
ตลอดเวลา ตัวอย่างนี้แสดงให้เห็นว่า
ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และผี สามารถ
เกิดขึ้นได้ทั้งแง่ดีและแง่ร้าย หากเป็นแง่ดี ผี
ก็จะสามารถอยู่ร่วมกับมนุษย์ได้ แต่หาก
เป็นความสัมพันธ์ในแง่ร้าย ผีก็ต้องถูก
กำจัดให้พ้นไป ซึ่งในตอนท้ายของตอนนี้ ผี
ก็ถูกกำจัดให้พ้นไปจากโลกมนุษย์

3) ผีมีความเป็นอื่นอยู่
ร่วมกับมนุษย์ไม่ได้ ความเชื่อเรื่องผีที่ถูก
สื่อสารผ่านรายการ เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้
ผู้ชมได้แยกแยะระหว่างความเป็นมนุษย์
และผีได้ แม้ในการรับรู้ของคนทั่วไปจะเชื่อ
ว่าผีมีบางอย่างคล้ายคลึงกับมนุษย์ แต่ผีก็
ไม่ใช่มนุษย์ ขณะเดียวกันก็ย่อมมีบางสิ่งที่จะ
ทำให้มนุษย์รู้ว่านี่คือผี ซึ่งในรายการจะ
พบว่าแม้ผีจะเชื่อมโยงกับมนุษย์ได้ทั้งทางดี
และทางร้าย แต่อย่างไรก็ตามผีก็ยังมี
ลักษณะของความเป็นอื่น (otherness)
เช่น หน้าตารูปร่างน่ากลัว หรือไม่มีรูปร่าง
แต่มีลักษณะเป็นเงาดำ ลอยได้ หลอก
หลอนหรือทำร้ายมนุษย์ เป็นต้น

4) ผีต้องถูกกำจัดไม่ทางใด
ก็ทางหนึ่ง ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็น
ผี คนเห็นผีต้องทำพิธีกรรมปราบผีอยู่หลาย

ครั้ง เช่น ในตอนที่ 112 “**ธรณีสงฆ์**” คนเห็นผีต้องทำพิธีกรรมปราบผีที่มากับคุณไสยมนต์ดำ เพราะผีตนนี้ถูกสั่งให้มาทำร้ายสามีเจ้าของบ้าน ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง และในตอนที่ 130 “**คลื่นเสียงผวา**” คนเห็นผีก็ได้ทำการไล่วิญญาณเร่ร่อนที่มาสร้างความวุ่นวายภายในบ้าน และในตอนที่ 135 “**ของแถมจากทริป**” ก็ได้ไล่วิญญาณที่ติดตามเจ้าของเรื่องให้ไปสู่ภพภูมิที่ควรไป ซึ่งในการทำพิธีกรรมปราบผีจะกระทำขึ้นหากผีไม่ได้สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับมนุษย์และยังทำร้ายมนุษย์ เมื่อเจรจาต่อรองไม่ได้ จึงต้องถูกกำจัดให้พ้นไปจากโลกมนุษย์

2.1.2 ลักษณะของผีที่ปรากฏในรายการ ได้แก่

1) ผีมีความแตกต่างจากมนุษย์ ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี คนเห็นผีจะเป็นผู้อธิบายลักษณะของผีที่พบ แม้ว่าโดยกายภาพจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับมนุษย์ เพราะผีก็คือมนุษย์ที่เสียชีวิตไปแล้ว แต่ก็ยังมีลักษณะบางประการที่แตกต่างจากมนุษย์และทำให้มนุษย์รู้ว่านี่คือผี เช่น ตอนที่ 103 “**รักฝั่งหุ่น**” คนเห็นผีเห็นวิญญาณดวงหนึ่งพิธีกรชายจึงถามว่ารู้อย่างไรว่าเป็นผี คนเห็นผีตอบว่า “ไม่ได้เห็นภาพที่เห็นจากตาเนื้อ แต่เป็นภาพที่ได้รับ “สื่อ” มา” ในกรณี

นี้ พบว่าแม้ภาพของผีที่คนเห็นผิอธิบายออกมาจะมีความคล้ายคลึงกับมนุษย์ แต่คนเห็นผีรู้อยู่ที่คือผี เพราะว่าภาพที่เห็นไม่ใช่ภาพที่เห็นได้ด้วยตาเปล่าแบบที่คนทั่วไปมองเห็น

2) ผีมีอำนาจ อิทธิฤทธิ์ อำนาจในที่นี้เป็นอำนาจที่มนุษย์ทั่วไปไม่สามารถทำได้ เช่น การหายตัว การแปลงร่าง การบังคับร่างกายและจิตใจของคนด้วยพลังจิต ตัวอย่างเช่น ตอนที่ 135 “**ของแถมจากทริป**” ผีผู้หญิง มีความสามารถในการเข้าสิงร่างของมนุษย์ ซึ่งทำให้ผู้หญิงที่ถูกสิงร่างไม่สามารถเป็นตัวของตัวเอง เอาแต่ร้องไห้ ซึ่งอำนาจนี้ ทำให้มนุษย์เกิดความเชื่อว่าผีคือสิ่งที่มีความพิเศษที่อยู่เหนือการควบคุม สามารถดลบันดาลให้คุณให้โทษแก่มนุษย์ได้ หรืออย่างตอนที่ 140 “**ชั้นรักรักษา**” ผีที่คุณยายรับชั้นรัมาสามารถช่วยให้คุณยายทำการรักษาคนไข้ที่เจ็บป่วยทางร่างกาย และการกระทำที่ถูกคุณไสยมนต์ดำให้หายเป็นปกติได้

3) ผีมีความน่ากลัว ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี ได้ใช้วิธีการอธิบายลักษณะรูปร่าง หน้าตาของผีให้ผู้ชมทางบ้านได้นึกภาพตาม เช่น ตอนที่ 97 “**โรคต่างมิติ**” คนเห็นผีจะบรรยายหน้าตาและรูปร่างของผีที่เจอว่า “เป็นวิญญาณผู้ชายตัวดำ ๆ ไต่บันไดลงมา มีแต่

ตัวแต่ส่วนล่างเป็นเงาดำ ตาวาวกลมเหมือนนอสุรกาย” เช่นเดียวกับตอนที่ 112 “**ธรณีสงฆ์**” คนเห็นผีพบวิญญาณที่ถูกส่งมาจากคนทำคุณไสยมนต์ดำ และได้อธิบายถึงลักษณะวิญญาณตนนี้ไว้ว่า “เป็นผู้ชายแก่ ๆ น่ารักมาก ลักษณะเหมือนผีตายโหง หน้าตาละไปข้างหนึ่ง” นอกจากการบอกลักษณะของผีด้วยปากคำของคนเห็นผีแล้ว ทางรายการยังได้ทำภาพกราฟิกขึ้นมาให้ผู้ชมได้เห็นภาพที่ชัดเจนใกล้เคียงกับที่คนเห็นผีบอก โดยทั้งลักษณะการอธิบายรูปร่างหน้าตา และภาพที่ทางรายการนำเสนอ นั้น ล้วนแล้วแต่เป็นการนำเสนอภาพที่มีความน่ากลัวของผี แม้ว่าจะเป็นวิญญาณที่ให้คุณ เช่น วิญญาณแม่นางไม้หรือเจ้าที่เจ้าทาง ทางรายการยังทำภาพกราฟิกออกมาให้มีความน่ากลัวด้วยเช่นกัน

4) ผีเป็นได้ทุกเพศทุกวัย

ทุกชนชั้น ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีได้กล่าวถึงลักษณะของผีที่มีความหลากหลายทางกายภาพ ทำให้ผู้ชมได้รับทราบถึงลักษณะของผีได้ เป็นการตอกย้ำให้ผู้ชมได้เข้าใจว่าผีนั้นเป็นได้ทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น จะพบทั้งผีที่เป็นวัยเด็ก วัยรุ่น วัยชรา ทั้งเพศหญิง เพศชาย ในแต่ละตอนก็จะพบวิญญาณมากกว่าหนึ่งดวง

5) ผีมีทั้งผีดีและผีร้าย ผีที่

ปรากฏในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ **ผีดี** หมายถึงผีที่ให้ความช่วยเหลือ ปกป้องคุ้มครองมนุษย์และอยู่ในอาณาเขตของตน ซึ่งผีดีเหล่านี้ได้แก่ พระภูมิเจ้าที่ ผีเจ้าที่เจ้าทาง ผีตายายที่ศาลในบ้าน และผีอื่น ๆ ที่ช่วยเหลือมนุษย์ ให้โชคลาภ เป็นต้น ซึ่งผีเหล่านี้ไม่ต้องถูกกำจัดให้พ้นไปจากโลกมนุษย์ เพราะสิ่งที่ทำเป็นสิ่งดีไม่ได้เบียดเบียนหรือทำร้ายมนุษย์ ส่วน**ผีร้าย** หมายถึง ผีที่มีพฤติกรรมการทำร้ายมนุษย์ซึ่งในรายการมักจะปรากฏผีที่มาจากการทำคุณไสยมนต์ดำ ผีเร่ร่อน เป็นต้น ซึ่งสุดท้ายแล้วผีเหล่านี้ ก็จะต้องถูกกำจัดออกไปให้พ้นจากโลกมนุษย์ แต่มีผีประเภทหนึ่ง ซึ่งจัดว่าเป็นผีร้าย คือ เจ้ากรรมนายเวร ซึ่งผีประเภทนี้คนเห็นผีไม่สามารถปราบได้ เนื่องจากการก่อล่วงกรรมของเจ้าของเรื่องและเจ้ากรรมนายเวร ทำได้แค่เพียงเจรจาต่อรอง หรือร้องขอให้เจ้าของเรื่องทำสิ่งที่จะทำให้ความคับแค้นใจของเจ้ากรรมนายเวรนั้นบรรเทาลง

6) ผีเป็นสิ่งที่คาดเดา

ไม่ได้ รายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีแสดงให้เห็นว่าผีมักปรากฏตัวโดยไม่ได้นัดหมาย ยกตัวอย่างในตอนที่ 116 “**ประตู 6 โยชน์**” ในขณะที่กำลังยืนสนทนากันอยู่กับผู้ร่วมรายการ ปรากฏว่าคนเห็นผีเห็น

วิญญาณมากมายอยู่รอบ ๆ จึงบอกให้ทุกคนรีบออกไปจากที่นี่ นอกจากนี้ในบางครั้งผีที่มองเห็นอยู่ก็หายตัวไปก่อนที่จะได้สื่อสารกัน เช่นตอนที่ 109 “คำสาป คำสาบาน” คนเห็นผีเห็นวิญญาณผู้หญิง “ลักษณะท้วม ตัวใหญ่ ใส่เสื้อสีแดงลายดอก ใส่กางเกงรัดรูป นั่งเหมือนเรืออะไรอยู่แต่ตอนนี้หายไปแล้ว”

2.2 ความหมายเกี่ยวกับ “คนเห็นผี” ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี

2.2.1 คุณสมบัติของคนเห็นผีในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี

1) เป็นคนที่มีความสามารถในการมองเห็นและสื่อสารกับผีได้ แม้ว่าคนเห็นผีจะมีลักษณะปกติเหมือนคนทั่วไป แต่คนเห็นผีจะมีประสาทสัมผัสที่หก คือความสามารถในการสื่อจิตเห็นภาพ ได้ยินเสียงหรือได้กลิ่นในสิ่งที่คนธรรมดาไม่สามารถทำได้ ซึ่งความสามารถนี้เป็นสิ่งที่กล่าวอ้างตามประสบการณ์และความเชื่อส่วนบุคคล

2) การเป็นร่างทรง คนเห็นผีในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีนอกจากจะมีความสามารถพิเศษในการมองเห็นผีแล้ว ยังเป็นร่างทรงของเทพเจ้าได้ เชื้อฮุกโจ้วหรืออางเหงเจียด้วย

3) การเจรจาต่อรองและให้คำแนะนำในการบริหารจัดการกับผีได้ แม้ว่าคนเห็นผีจะเป็นร่างทรงที่ปราบผีได้ แต่ในบางกรณีก็ไม่ต้องใช้วิธีปราบผี หากผีนั้นไม่ใช่ผีร้ายหรือเจ้ากรรมนายเวร คนเห็นผีจะแนะนำวิธีการที่เจ้าของเรื่องสามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง เช่นตอนที่ 92 “บ้านนี้ผีเยอะ” “วิธีแก้ยุ่งยาก ทำบุญบ้าน ล้อมสายสิญจน์รอบรั้ว จัดพื้นที่หลังบ้าน ข้างบ้านไว้เป็นที่เดินจงกรม แล้วมีพระหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตั้งไว้หนึ่งองค์”

4) ทำพิธีกรรมเพื่อการกำจัดผีได้ ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีจะปรากฏภาพพิธีกรรมการปราบผีไม่บ่อยครั้ง แต่ในบางกรณีเป็นผีที่มีความดุร้าย ทำร้ายคนและไม่ยอมไปผุดไปเกิด คนเห็นผีจึงต้องทำหน้าที่เป็นร่างทรงเทพเจ้าแห่งเจียเพื่อปราบผีตนนั้นให้พ้นไปจากโลกมนุษย์

5) ต้องทำหน้าที่เพื่อช่วยเหลือคนอื่นโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีจะไปช่วยเหลือกรณีต่าง ๆ โดยที่เจ้าของเรื่องไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ทางรายการได้เปิดรับบริจาคและมีผู้สนับสนุนรายการ เพื่อที่จะนำเงินที่ได้ไปใช้ในการช่วยเหลือกรณีต่าง ๆ ต่อไป

2.3 ความหมายเกี่ยวกับ “ภารกิจและพิธีกรรม” ในรายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี

2.3.1 ปฏิบัติการสืบเสาะ
ค้นหาผี การดำเนินรายการตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าผีมีอยู่จริง โดยคนเห็นผีจะพยายามสืบหา “เจ้าที่เจ้าทาง” ของสถานที่แห่งนั้นเพื่อที่จะถามเรื่องราว และหากมีศาลพระภูมิหรือศาลตายาย คนเห็นผีก็จะเข้าไปพูดคุยซักถามเรื่องราว หลังจากนั้นจึงค่อยสืบเสาะหาผีที่ละตนที่อยู่ในสถานที่แห่งนั้น เพื่อให้เจอดีที่สามารถตอบเรื่องราวทั้งหมดได้

2.3.2 การสื่อสารและเจรจา
ต่อรองกับผี เมื่อพบเจอดีที่สามารถให้รายละเอียดเรื่องราวได้ คนเห็นผีก็จะทำหน้าที่สื่อสารทั้งกับผีและมนุษย์ เพื่อดูว่าปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการกระทำของใคร และหากการเจรจาต่อรองสามารถทำได้โดยสงบเรียบร้อย ผีอาจอยู่ร่วมกับมนุษย์ได้ แต่หากมนุษย์และผีไม่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข คนเห็นผีก็ต้องทำหน้าที่ในการเจรจาต่อรอง และหากไม่สำเร็จ ก็ต้องเข้าสู่กระบวนการขับไล่ในลำดับต่อไป

2.3.3 พิธีกรรมเพื่อการกำจัด
ผี ในรายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี ได้นำเสนอพิธีกรรมเพื่อการกำจัดผี ในกรณีนี้

ผีนั้นเป็นผีร้าย ทำร้ายมนุษย์ และไม่ยอมไปให้พ้นจากโลกนี้ ซึ่งในการกำจัดผีนั้น คนเห็นผีไม่ได้เป็นผู้ทำพิธีด้วยตนเอง แต่ต้องเป็นร่างทรงให้เทพเจ้าแห่งเจียเป็นผู้กระทำ ซึ่งพิธีกรรมก็จะผสมผสานทั้งความเชื่อทางคติจีนและความเชื่อทางศาสนาพุทธ

2.3.4 การให้ข้อคิดตาม
หลักความเชื่อต่าง ๆ ในรายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผีมีการสอดแทรกข้อคิดความเชื่อในประเด็นต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความเชื่อตามประสบการณ์ส่วนบุคคล เช่น ความเชื่อเรื่องผี ความเชื่อในเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ความเชื่อทางศาสนา และความเชื่อทางวิทยาศาสตร์ เช่น โรคที่เกิดจากภาวะความผิดปกติทางจิต

2.4 ความหมายเกี่ยวกับ “รายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี”

2.4.1 ความหมายเกี่ยวกับ
“พื้นที่ในรายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี”
รายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผีเป็นพื้นที่ในการประกอบสร้างความหมายโดยการผลิตซ้ำความเชื่อเรื่องผีให้ยังคงอยู่ในสังคม และยังเป็นพื้นที่ในการสร้างตัวตนให้คนที่คนเห็นผี ได้อยู่ในสถานะที่เป็นบุคคลที่มีคุณค่าด้านการให้ความช่วยเหลือในเรื่องที่องค์กรอื่น ๆ ในสังคมไม่สามารถทำได้ หรือไม่ได้รับการกำหนดให้ทำได้ นอกจากนี้ รายการเดอะชิกซ์เซนส์คนเห็นผี ยังเป็น

พื้นที่ในการนำเสนอวัฒนธรรมความเชื่อที่หลากหลายอีกด้วย

2.4.2 ความหมายเกี่ยวกับ

“การให้ความช่วยเหลือ” รายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี ทำหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน แทนสถาบันทางสังคมที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน เช่น หากเราถูกคนทำร้าย เราสามารถไปแจ้งความที่สถานีตำรวจได้ แต่หากเราถูกผีทำร้าย สถานีตำรวจคงไม่รับแจ้งความ ทางรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีจึงทำหน้าที่แทนสถาบันทางสังคมในการให้ความช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อนจากการกระทำของผี ซึ่งไม่มีองค์กรใดในสังคมที่ให้ความช่วยเหลือในกรณีนี้ได้ แม้ว่าจะมีองค์กรทางศาสนา หากแต่องค์กรทางศาสนาก็มักจะไม่มีมือเข้ามาปราบผี เพียงแต่ทำหน้าที่ในการส่งวิญญาณของผีให้ไปสู่สุคติเท่านั้น

2.4.3 ความหมายเกี่ยวกับ

“การนำเสนอวัฒนธรรมความเชื่อท้องถิ่น” รายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี ทำหน้าที่ในการนำเสนอวัฒนธรรมความเชื่อท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ความเชื่อเรื่องการรับขันท์ ความเชื่อเรื่อง ฮวงจุ้ย ความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเชื่อเรื่องคำสาป คำสาบาน เป็นต้น ซึ่งในการนำเสนอความเชื่อทางวัฒนธรรมนี้เป็นการนำเสนอให้เห็น

ถึงความเชื่อของคนไทยที่มีความหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตามทุกความเชื่อนั้นจะต้องเกี่ยวพันกับผี

2.5 ความหมายอื่น ๆ ในรายการ

เดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีมีการนำเสนอความหมายอื่น ๆ ร่วมด้วย แม้จะไม่ใช่เรื่องราวหลักในรายการแต่ก็พบได้ในรายการทุกตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นครอบครัว ที่นำเสนอภาพ ความรัก ความห่วงใยของคนในครอบครัว ภาพความห่วงหาอาทรของคนในครอบครัวต่อสมาชิกที่จากไป เป็นต้น นอกจากนี้ ในรายการยังพบสัญลักษณ์อื่น ๆ ที่ประกอบสร้างความหมายในแง่ต่าง ๆ เช่น ภาพกราฟิกผี ประกอบสร้างความหมายของการมีตัวตนของผีและสร้างความน่ากลัว แสงแดดและเกลือ ประกอบสร้างความหมายที่เป็นปฏิกิริยากับผี สามารถทำร้ายหรือลดพลังของผีได้ ทั้งยังสามารถชำระล้างพลังที่ไม่ดีได้ด้วย

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

1. เนื้อหาและวิธีการนำเสนอรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีผ่านสื่อออนไลน์ยูทูบ ผลการวิจัยพบว่า

1.1 การนำเสนอเนื้อหาในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี ทุกตอนนำเสนอเรื่องราวในรายการที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทย สะท้อนความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อผี ซึ่งเห็นได้จากเนื้อหาในแต่ละตอนไม่ว่าจะเป็น **ตอนที่ 92 บ้านนี้ผีเยอะและตอนที่ 130 คลื่นเสียงผวา** เป็นเรื่องของวิญญาณมากมายที่เข้ามาอยู่ในบ้าน เนื่องจากการสวดมนต์แผ่เมตตาให้ **ตอนที่ 97 โรคต่างมิติ** **ตอนที่ 109 คำสาป คำสาบาน และตอนที่ 135 ของแถมจากทริป** เป็นเรื่องของวิญญาณเจ้ากรรมนายเวรที่มาตามแก้แค้นมนุษย์ด้วยการกระทำต่าง ๆ **ตอนที่ 103 รักฝังหุ่น** เป็นเรื่องของวิญญาณที่อยู่ในหุ่น **ตอนที่ 112 ธรณีสงฆ์ และตอนที่ 116 ประตุ 6 โยชน์** เป็นเรื่องของพื้นที่ของวิญญาณ **ตอนที่ 120 บ้านแรกเจออะไรบ้านต่อไปเจอดี** เป็นเรื่องของฮวงจุ้ยที่ทำให้มีวิญญาณเข้ามาอยู่ร่วมกับมนุษย์ **ตอนที่ 126 เธอคนนั้นที่ฉันเฝ้าฝัน** เป็นเรื่องของวิญญาณที่มาขออาศัยอยู่กับมนุษย์ **ตอนที่ 139 วิญญาณแฝด** เป็นเรื่องของวิญญาณฝาแฝดที่ยังคงวนเวียนอยู่กับคู่แฝดของเขา และ **ตอนที่ 140 ชนธิรักษา** เป็นเรื่องของการเป็นร่างทรงในการรักษาอาการคนโดนของทางไสยศาสตร์ ในแง่ของความเชื่อเรื่องผีที่ถูกผลิตเป็นเนื้อหาในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีนั้น ได้สะท้อนความสัมพันธ์

ของมนุษย์ที่มีต่อผี ซึ่งสอดคล้องกับภักดีดา บุญชลิตและถิ เหวียด ห่า (2558) ที่กล่าวว่าผีและวิญญาณในเวียดนามมีบทบาททั้งในเชิงบวกและลบ และแทรกซึมอยู่ทุกบริบท แนวคิด วิถีชีวิต วัฒนธรรม ตลอดจนพิธีกรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับผีในลาว ดังที่นิโลบล นาคพลังกุล (2558) กล่าวว่านอกจากผีจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในโครงสร้างทางวัฒนธรรมของลาวแล้ว ผียังมีบทบาทที่เป็นทั้งผีดีคือคอยช่วยเหลือและเป็นที่พึ่ง ปกป้องภัยอันตราย และผีร้าย คือผีที่เข้ามาก่อกรรม ทำร้าย สร้างความเดือดร้อน ซึ่งทั้งผีดีและผีร้ายก็จะมีพิธีกรรมที่คอยควบคุม ปรามปราม หรือส่งเสริม เช่นเดียวกับระเบียบของสังคมมนุษย์เช่นกัน

1.2 วิธีการนำเสนอรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี นำเสนอเนื้อหาในรายการโดยใช้รูปแบบ (format) รายการเรียลิตี้ (reality) ที่ยังคงรูปแบบมาจากรายการเรียลิตี้ทางโทรทัศน์ แต่เปลี่ยนจากการนำเสนอทางโทรทัศน์มาสู่สื่อออนไลน์ยูทูบที่มีการถ่ายทำเหตุการณ์ใน “ชีวิตจริง” ของแขกรับเชิญทางบ้านที่เชื่อว่าตนเองประสบความเดือดร้อนจากการกระทำของภูตผี ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับความเชื่อในรูปแบบต่าง ๆ และนำเสนอตามแนวคิดโครงสร้างการเล่าเรื่องตามลำดับ 5 ขั้น ได้แก่ การเปิดด้วยเรื่องราว

ความเดือดร้อนของผู้ชมทางบ้าน ที่เชื่อว่าเป็นการกระทำของผี โดยชั้นพัฒนาเหตุการณ์คนเห็นผีจะพบเจอกับผี เมื่อก้าวเข้าสู่ภาวะวิกฤติสูงสุด คนเห็นผีจะเจรจาต่อรองกับผี หากไม่สำเร็จคนเห็นผีก็จะต้องทำพิธีในการปราบผี โดยผลของการเจรจา คืออยู่ในขั้นภาวะคลั่งคลาย และท้ายที่สุด ในขั้นยุติเรื่องราว ผีก็ต้องถูกกำจัดไปจากโลกไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่นเดียวกับข้อค้นพบในงานวิจัยของ จิรวิดี วิไลลอย (2558) ที่วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในละครผีทางโทรทัศน์ เหตุที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่าในการดำเนินรายการรายการ เดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี มีการนำเสนอเหตุการณ์จากสถานที่จริงผ่านการประกอบสร้างเชิงละคร (dramatized reconstruction) ดังนั้น เนื้อหาหลักในรายการคือเรื่องราวของคนกับผี ซึ่งคล้ายคลึงกับเรื่องราวในละครผีที่นำเสนอเรื่องปัญหาความขัดแย้งของคนกับผีเช่นกัน ดังนั้น ในการวางโครงสร้างการดำเนินรายการ เดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีและละครผีทางโทรทัศน์จึงมีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกัน

นอกจากนี้ ในการตัดต่อลำดับภาพ รายการ เดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีได้ใช้เทคนิคการแทรกภาพ (insert) กราฟิกของผีที่ถูกกล่าวถึง โดยแสดงให้เห็นถึงลักษณะของผีที่เกิดจากการประกอบสร้างขึ้นจากคำ

บอกเล่าของผู้ดำเนินรายการ ที่มีความสามารถในการเห็นผี เพื่อสร้างอารมณ์ร่วมให้ผู้ชมรู้สึกว่าจะสามารถมองเห็นรูปร่างลักษณะและความน่ากลัวของผีได้อย่างที่คนเห็นผีมองเห็นเช่นกัน ดังข้อค้นพบที่ปรากฏในงานวิจัยของณัฐนันท์ ฤกษ์พึงดีและกฤษณ์ ทองเลิศ (2562) วิจัยเรื่องการผลิตและการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี ผลการวิจัยพบว่า ภาพเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการประกอบสร้างความกลัวในรายการคนอวดผี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารายการคนอวดผี และรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีเป็นรายการที่มีผู้ดำเนินรายการเป็นบุคคลที่มีความสามารถในการมองเห็นและสื่อสารกับผีได้ นอกจากเทคนิคการแทรกภาพกราฟิกผีเพื่อสร้างอารมณ์ร่วมในความน่ากลัวแล้ว อาจยังช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้มีน้ำหนักมากขึ้นต่อการแสดงให้เห็นว่าสิ่งที่ผู้ชมมองไม่เห็นนั้นมีตัวตนจริง ๆ

2. การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์
ยูทูบในรายการ เดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี
 ผลการวิจัยพบว่า การประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในรายการ เดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี มีลักษณะเป็นความหมายนัยประหวัด ซึ่งถูกประกอบสร้าง

ผ่านสัญญาประเภทต่าง ๆ ที่ปรากฏในตัวบทรายการ ได้แก่

2.1 ความหมายเกี่ยวกับ “ผี”

ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีได้นำเสนอความหมายสัญญาที่เชื่อมโยงถึงความมีตัวตนและบทบาทของผีในแง่ต่าง ๆ ได้แก่ ผีนั้นมีอยู่จริงในสังคม ผีมีความเชื่อมโยงกับมนุษย์ในแง่ดีและร้าย ผีมีความเป็นอื่น อยู่ร่วมกับมนุษย์ไม่ได้ และผีต้องถูกจำกัดไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งความหมายเชิงสัญญาที่พบเหล่านี้ ถูกนำเสนอผ่านเนื้อหาของรายการ โดยเกิดจากความเชื่อของแขกรับเชิญทางบ้านที่เชื่อว่าความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น เป็นการกระทำของผี ซึ่งเป็นความเชื่อจากประสบการณ์ส่วนบุคคล และภาพของผีก็ถูกทำให้ชัดเจนขึ้นโดยการบอกเล่าจากปากคำของคนเห็นผี รวมทั้งภาพกราฟิกของผีที่ทีมงานสร้างขึ้นก็ช่วยทำให้ผีมีตัวตนปรากฏสู่สายตาของผู้ชมได้ ซึ่งจุดนี้เองสอดคล้องกับบทความของสมสุข หินวิมาน (2558) ที่กล่าวว่าความจริงที่อยู่รอบตัวมนุษย์แบ่งได้ 2 ระดับ ได้แก่ ความจริงเชิงวัตถุ (material reality) ซึ่งมนุษย์สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า และความจริงเชิง จิตวิญญาณ (spiritual reality) เป็นความจริงที่มองไม่เห็น เป็นพื้นที่ที่จิตวิญญาณ เทพมาร และผีต่างทำงานอยู่ ด้วยเหตุนี้ การทำให้ผีซึ่งเป็นความจริงทางจิตวิญญาณ

กลายเป็นความจริงทางวัตถุ ทางรายการเดอะซิกซ์เซนส์จึงนำเสนอภาพกราฟิกของผี

2.2 ความหมายเกี่ยวกับ “คนเห็นผี”

ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีมีผู้ดำเนินรายการที่มีเป็นกุญแจสำคัญในการไขเรื่องราวต่าง ๆ ได้แก่ คนเห็นผี ซึ่งมีความสามารถพิเศษในการมองเห็นและสื่อสารกับผีได้ รวมทั้งยังเป็นร่างทรงเทพเจ้าด้วย ซึ่งสอดคล้องกับบทความของสมสุข หินวิมาน (2558) ที่ว่าแม้ผีจะมีอิทธิฤทธิ์มากเพียงใด แต่ท้ายที่สุดก็จะถูกกำจัดด้วยอำนาจของผู้ทรงศีลหรือประกาศิตบางอย่างจากสวรรค์ เนื่องจากในเวลาที่คุณเห็นผีจะปราบผี จะต้องได้รับความเห็นชอบจากเทพเจ้าที่ตนเป็นร่างก่อนทุกครั้ง และผู้ที่ทำหน้าที่ในการปราบผีก็คือเทพเจ้า ไม่ใช่ตัวคนเห็นผี ซึ่งในที่นี้ การเป็นร่างทรงเทพเจ้า จึงเป็นการสร้างความหมายเชิงสัญญาที่สถาปนาความน่าเชื่อถือให้แก่คนเห็นผีว่าไม่เพียงแค่มองเห็นในสิ่งที่ผู้อื่นไม่เห็น แต่ยังเป็นผู้วิเศษที่ได้รับบัญชามาจากสวรรค์ว่าต้องทำหน้าที่ช่วยเหลือมนุษย์โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนด้วย

2.3 ความหมายเกี่ยวกับ

“ภารกิจและพิธีกรรม” กาญจนา แก้วเทพ (2554) ได้กล่าวถึงกระบวนการประกอบพิธีกรรมด้านความเชื่อ / ศาสนา โดยเฉพาะพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหนือ

ธรรมชาติไว้ว่าประกอบไปด้วยผู้ส่งสาร (sender) ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เนื้อหา (message) คือเรื่องราวที่สนทนากัน สื่อ (channel) คือ คนทรง และ ผู้รับสาร (receiver) คือสมาชิกที่เข้าร่วมพิธี หากพิจารณาดูลำดับเหตุการณ์ (event) ของภารกิจและพิธีกรรม ในรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี พบว่า คนเห็นผีจะทำหน้าที่เป็นสื่อคนทรง (channel) เทพเจ้าจิ้น (sender) ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเจรจาต่อรองหรือปราบผี (message) เพื่อช่วยเหลือแซกรับเชิญทางบ้าน (receiver) ซึ่งในที่นี้ผู้รับสารไม่เพียงแต่เป็นแซกรับเชิญเจ้าของเรื่อง แต่ยังรวมถึงผู้ชมที่รับชมรายการผ่านสื่อออนไลน์อยู่ด้วย ฉะนั้น ในการทำพิธีกรรมเช่นนี้ ไม่จำเป็นต้องมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เพียงแค่มีคนเห็นผีที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมต่อเทพเจ้ากับผีก็สามารถทำพิธีกรรมได้ และผู้ชมทางบ้านก็เปรียบเสมือนสักขีพยานแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของพิธีกรรม

2.4 ความหมายเกี่ยวกับ “รายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี”
รายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี เป็นพื้นที่แห่งการปะทะสังสรรค์ของการประกอบสร้างความหมายในด้านต่าง ๆ ทั้งการผลิตซ้ำ (reproduction) ความเชื่อเรื่องผีให้ยังคงอยู่ในสังคม การประกอบสร้างตัวตนคนเห็นผี และการประกอบสร้างความหมายเรื่อง

ความเชื่อในสังคมไทยที่หลากหลาย การที่รายการหนึ่งรายการสามารถประกอบสร้างความหมายต่าง ๆ ขึ้นได้มากมาย เป็นเพราะเป็นสื่อภาพและเสียงที่มีศักยภาพในการประกอบสร้างความหมาย ซึ่ง John Fiske (2011) ได้อธิบายถึงการเข้ารหัสทางภาพและเสียงว่าได้แบ่งเป็นระดับชั้นต่าง ๆ ได้แก่ ระดับความเป็นจริง (reality) เป็นระดับที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผี ซึ่งผู้ชมทางบ้านจะได้รับทราบบอกเล่าเรื่องผีจากปากคำของแซกรับเชิญทางบ้านและผู้ดำเนินรายการ หลังจากนั้นการนำเสนอของทางรายการที่ประกอบด้วยเทคนิคทางภาพและเสียงต่าง ๆ ผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่อง จะทำให้ผู้ชมได้รับการเข้ารหัสในระดับเทคนิคและภาพตัวแทน ซึ่งในรายการได้ใช้เทคนิคสร้างภาพกราฟิกผีประกอบในการเล่าเรื่องราว เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นภาพตัวแทน (representation) ของผีที่อยู่ในเรื่องเล่านั้น ๆ และระดับสุดท้ายคือ ระดับอุดมการณ์ (ideology) ซึ่งรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผี ถูกผลิตขึ้นเพื่อเป็นการตอกย้ำความเชื่อเรื่องผีที่อยู่ในมโนสำนึกของคนในสังคม และอุดมการณ์ความเชื่อเรื่องผีนี้เองที่ทำหน้าที่ในการสืบทอดความหมาย

นอกจากรายการเดอะซิกซ์เซนส์คนเห็นผีจะเป็นพื้นที่ในการประกอบสร้างความหมายผ่านองค์ประกอบทางภาพและ

เสียงแล้ว ด้วยศักยภาพของเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน ทำให้การนำเสนอสามารถนำเสนอเนื้อหาได้อย่างรวดเร็ว เข้าถึงง่ายในพื้นที่สาธารณะ นั่นคือ สื่อออนไลน์ยูทูบที่มีลักษณะที่สามารถแพร่กระจายเนื้อหาไปได้กว้างไกล ไม่จำกัดขอบเขต ไม่จำกัดเวลา สามารถเรียกดูเนื้อหาเวลาใดก็ได้ จึงทำให้เรื่องราวของผีในรายการที่มีความแตกต่างในบริบทด้านภูมิศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม ถูกนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ยูทูบนี้ได้อย่างกว้างขวาง และนับว่าการนำเสนอรายการผ่านช่องทางออนไลน์ยังเป็นการให้ผู้ชมได้แลกเปลี่ยนเรื่องราวทางวัฒนธรรมกันได้อย่างอิสระอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยการสื่อสารวัฒนธรรมท้องถิ่นในโลกดิจิทัล ผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับวิญญาณในรายการผีออนไลน์ของดิฐพงศ์ ประเสริฐไพฑูรย์ และสรวิชัย เจียรนา นนท์ (2562) ที่กล่าวว่ารายการผีออนไลน์ (channel) เป็นพื้นที่เปิดให้เกิดการสืบสานวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยมีจุดร่วมของวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ คือความเชื่อเรื่องภูตผี และวิญญาณ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ ล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญกับวิญญาณเป็นหลัก ซึ่งในรายการเดอะซิกเซนส์คนเห็นผี ทีมงานได้เดินทางไปถ่ายทำทั่วทุกภูมิภาคของประเทศไทย และนำเสนอ

เรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องผีในหลากหลายวัฒนธรรมด้วย

2.5 ความหมายอื่น ๆ ในรายการ
เดอะซิกเซนส์คนเห็นผีมีการนำเสนอความหมายอื่น ๆ เช่น ภาพความผูกพันของครอบครัวที่มีต่อกัน รวมถึงความผูกพันต่อสมาชิกในครอบครัวที่จากไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2562) ได้อธิบายถึงความเชื่อเรื่องผีในสังคมไทย ในบทความเรื่องพุทธ-พราหมณ์-ผี หรือ ผี-พราหมณ์-พุทธ (1) ว่าการนับถือผีบรรพบุรุษพบได้ในทุกวัฒนธรรม อาจแตกต่างไปตามเนื้อหาของลัทธิที่บูชา เช่น ผีบรรพบุรุษของไทย มักอยู่ใกล้ชิดกับลูกหลานตลอดเวลา อาจเข้ามาแทรกแซงในชีวิตของลูกหลานได้ทุกเมื่อ จะแตกต่างจากผีบรรพบุรุษของจีน ที่จะมีความสัมพันธ์กับลูกหลานเฉพาะในวันสำคัญ เช่น ตรุษสารทหรือเซ็งเม้ง ซึ่งในเนื้อหาของรายการเดอะซิกเซนส์คนเห็นผีได้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องวิญญาณบรรพบุรุษที่มีความผูกพันกับลูกหลาน เมื่อตายไปแล้วก็ยังเป็นห่วงคนในครอบครัว และยังคงอยู่ดูแลปกป้องรักษาลูกหลานอยู่เช่นเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย สื่อมวลชนเป็นสื่อภาพและเสียงที่มีศักยภาพในการประกอบสร้างความหมายต่าง ๆ ในเกิดขึ้นในสังคม แม้รูปแบบการนำเสนอในรายการเดอะซิกซ์เซนส์ คนเห็นผีจะอยู่ในรูปแบบของรายการเรียลิตี้โทรทัศน์ แต่เมื่อข้ามผ่านมาสู่แพลตฟอร์มสื่อใหม่อย่างยูทูป นับว่าเป็นการเพิ่มขีดความสามารถและขยายขอบเขตการประกอบสร้างความหมายสู่สังคมให้กว้างขวางขึ้น ซึ่งเมื่อผลิต (reproduction) ความหมายนั้นซ้ำ ๆ ก็จะถูกกลายเป็นค่านิยม อุดมการณ์ในสังคมต่อไป ดังนั้น ความสำคัญในแง่วิชาการจึงจำเป็นต้องศึกษาการประกอบสร้างความหมายของสื่อในแง่มุมมองต่าง ๆ เพื่อให้สื่อเหล่านั้น ทำหน้าที่สร้างงานที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์และมีความเหมาะสมกับบริบทของสังคมที่เป็นจริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากการศึกษาการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ผ่านสื่อออนไลน์ยูทูปในรายการเดอะซิกซ์เซนส์ คนเห็นผีในครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากรายการที่ออกอากาศทางสื่อออนไลน์ ยูทูปเพียงรายการเดียว ซึ่งในปัจจุบันพบว่ามีรายการประเภทเรียลิตี้ที่ดำเนินรายการโดยคนที่มีความสามารถพิเศษในการมองเห็นผีมากขึ้น และมีกลยุทธ์ในการนำเสนอรายการที่หลากหลาย ทั้งนี้ในการศึกษาครั้งต่อไป

อาจศึกษาถึงการประกอบสร้างความหมายในเชิงเปรียบเทียบหลาย ๆ รายการ เพื่อให้เห็นความแตกต่างและมองเห็นแนวโน้มของรายการประเภทนี้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้นศึกษาตัวบทรายการ ซึ่งในแง่ศักยภาพของสื่อออนไลน์ที่จะที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรับสารและการตีความของผู้ชมนั้น อาจจะต้องทำการศึกษาเพิ่มเติมในแง่ผู้รับสาร เพื่อให้ได้ข้อมูลสมบูรณ์รอบด้านมากขึ้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). **ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2552). **สื่อสารมวลชน:ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ (2553). **แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2554). **สื่อเก่า สื่อใหม่ ใจเชื่อมร้อย**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- ณัฐนันท์ ฤกษ์พิงค์ดี และกฤษณ์ ทองเลิศ. (2558). **การผลิตและการประกอบสร้างความรู้ในรายการคนอวดผี**. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต, (1637-1645).
- จิรวิทย์ วิลโลย. (2559). **การปรับเปลี่ยนความหมายผีในละครโทรทัศน์ไทย**. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 34(2). 47-69.
- ดิฐพงศ์ ประเสริฐไพฑูรย์และสรรพชัย เจียรนานนท์ (2562). **การสื่อสารวัฒนธรรมท้องถิ่นในโลกดิจิทัล ผ่านเรื่องเล่าเกี่ยวกับวิญญาณในรายการผีออนไลน์**. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9, (1-16)
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2562). **พุทธ-พราหมณ์-ผี หรือ ผี-พราหมณ์-พุทธ (1)**. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2565. จาก <https://prachatai.com/journal/2019/11/85308>
- นิโลบล นาคพลังกุล. (2558). **ผีในลาว**. *วารสารภาษาและหนังสือ*, 46. 34-48.
- ภัสริดาและถิ เหวียด ห่า. (2558). **ชีวิตหลังความตายและเดือนแห่งวิญญาณร้ายในเวียดนาม**. *วารสารภาษาและหนังสือ*, 46. 9-33.
- ยศ สันตสมบัติ. (2556). **มนุษย์กับวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสถียรโกเศศ. (2533). **ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- สมสุข หินวิมาน. (2558). **อ่านทีวี การเมือง วัฒนธรรมในจอโทรทัศน์**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ศรีศักดิ์ วัลลิโภดม. (2550). **เล่าขานตำนานใต้**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.

อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว. (2561). **สื่อสารศาสตร์ หลักการ แนวคิด นวัตกรรม**. ปทุมธานี: นาค.

ภาษาอังกฤษ

Beck, D., C.Hellmueller, L., & Aeschbacher, N. (2012) Factual Entertainment and reality TV. *Communication Research Trends*, 31(2). 4-27.

Fiske, J. (2011). **Television Culture**. London: Routledge

Holmes, S., & Jermyn, D. (Eds.). (2004). **Understanding reality television**. Routledge: New York.